

SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

SAYI : B 14 0 BHİ 0 00 00 02- 223

KONU : Yazılı Soru Önergesi

0 4 -03- 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ: 22.02.2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1959-3677/8034 sayılı yazınız.

Antalya Milletvekili Tayfur SÜNER'in, "Büyük marketlerin küçük esnafı mağduriyetine" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/1959) esas nolu yazılı soru önergesi ile ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek: 3 sayfa önerge cevabı

Gereği _____ :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi _____ :
Başbakanlığa

ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN TAYFUR SÜNER'İN YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

Antalya'nın Alanya İlçesi'nde büyük marketlerin çoğalmasının ardından sıkıntıya düşen küçük market sahipleri ve bakkalların vatandaştan yaklaşık 3 milyon YTL birikmiş veresiye alacağı olduğu bilinmektedir. Büyük marketler Alanya'daki nakit para dolaşımını engellemektedirler ve ilçedeki para Alanya dışına gitmektedir. Vatandaşımız, kredi kartı limiti varken büyük marketlere gitmekte, kart limitleri dolduktan sonra ise bakkala veresiye defterine yazdırmaya başlamaktadırlar. Alanya'da 20 bin bakkal, 37 tane büyük mağaza zinciri vardır. 20 bin esnaf dükkânını kapatırsa, Alanyalı vatandaşlarımız perişan olurlar.

SORU 1 : Alanyalı küçük market sahipleri ve bakkallarımızı korumak için ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz?

SORU 2 : Büyük marketlerin piyasaya verdiği zararı en aza indirmek için, yerli esnafa ne gibi kolaylıklar getirmeyi düşünüyorsunuz?

SORU 3 : Küçük marketlerin yanı sıra, toptancıları da olumsuz yönde etkileyen büyük marketlerin şehir merkezinden uzaklaştırılması için Bakanlığınızca ne gibi çalışmalar yürütülmektedir.

SORU 4: Şehir içi büyük marketlerin açılış ve kapanış saatleri ile resmi tatillerde çalışma saatlerinin küçük esnaf lehine düzenlenmesi ne zaman yapılacaktır.

SORU 5 : 58, 59 ve 60. Hükümet Programında bulunmasına rağmen halen gündeme getirilemeyen büyük marketler ile ilgili yasal düzenleme, küçük esnafı rahatlatmak adına sizin Bakanlığınız zamanında gündeme gelecek midir?

CEVAP : 1-2-3-4-5

Ülkemizde, özellikle de büyük şehirlerimizde, tüketim maddeleri ile ihtiyaç malzemelerinin beraberce satışının yapıldığı, alışveriş merkezlerinin, büyük mağazaların ve zincir mağazaların sayısı hızla artmaktadır.

Alışveriş merkezleri, büyük mağazalar ve zincir mağazalar; kalite, güvence, fiyat istikrarı, ambalajlama, hijyenik yönden sağlık kurallarına uyum, servis kolaylığı, müşteri memnuniyeti ve en önemlisi kayıt dışı ticaretin önlenmesiyle maliye açısından vergi ve sosyal sigortalar açısından sigorta prim kayıplarının önlenmesi, kayıtlı istihdam ile işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında önemli kazanımlar sağlamaktadırlar.

Ülkemiz ekonomisinin 2000 yılı Kasım ve 2001 yılı Şubat aylarında içine düştüğü krizden önce faaliyete geçen büyük mağazaların gelişim süreci, takip eden yıllarda ekonomik kriz sebebiyle önemli ölçüde yavaşlamış olmakla birlikte, ülke ekonomisindeki olumlu gelişmelere bağlı olarak, yeniden gelişme ve yaygınlaşmaya başlamıştır. Ülkemizde, yaklaşık 180 alışveriş merkezi, 8000 civarında büyük mağaza ve zincir mağaza bulunduğu tahmin edilmektedir. Bunların sayıları ve büyüklükleri her geçen gün hızla artmaktadır.

Bu gelişim süreci tabii olarak beraberinde bazı sorunları ve sıkıntıları da ortaya çıkarmakta gecikmemiştir. Özellikle yerleşim merkezlerinde kurulan ve büyük mağaza olarak adlandırılan alış/veriş merkezleri; yeterli otoparklarının olmaması, özellikle akşam saatlerinde yoğunlaşan müşteri yoğunluğu ve araç hareketleri sonucu trafik karmaşası ve karışıklığa sebep olmakta, bunun yanında sahip oldukları piyasa hâkimiyeti sebebiyle ürünleri kendi markaları ile pazarlama eğilimleri ve çeşitli adlar altında tedarikçilerine yönelik haksız uygulama ve taleplerde bulunmalarına yol açmaktadır.

Avrupa ve Amerika'daki büyük mağazacılık gelişim sürecinde bu çeşit alış/veriş merkezlerinin ortaya çıkardıkları benzer sorunlar, yapılan hukuki düzenlemelerle giderilmeye çalışılmıştır. Hukuki düzenlemeler sonucu bu tür alış/veriş mağazalarının belirli büyüklüklere göre zamanla şehir plancılığı dikkate alınarak, yerleşim merkezlerinde belirlenen yerlere kurulmaları sağlanmıştır.

Alışveriş merkezleri ve büyük mağazaların imar planlarında belirlenmiş alanlarda veya uygun alanlarda kurulmaları ve faaliyette bulunmalarıyla birlikte, tüketici haklarının, büyük mağazaların çeşitli adlar altında tedarikçisi konumunda bulunan küçük ve orta ölçekli işletmelere yönelik istismar edici taleplerinin önlenmesi, büyük mağazaların tedarikçi işletmelere yapacakları ödemelerin belirli esaslara bağlanması amacıyla; **Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarısı Taslağı** hazırlanmıştır.

Kanun Tasarısı ile yukarıda açıklanan gerekçe ve beklentiler çerçevesinde; ticari hayatın daha sağlıklı hale gelmesi, geleceğe yönelik organize perakendeciliğe ilişkin çağdaş dünya örneklerinin ülkemizde hayata geçirilmesi, kamu yararının korunması, esnaf ve sanatkârlar ile alışveriş merkezleri, büyük mağazalar ve zincir mağazaların piyasa ekonomisi gereklilikleri doğrultusunda ve Avrupa Birliği normları çerçevesinde çağdaş bir ortamda ticari faaliyetlerini sürdürmeleri için belirlenen ölçekteki, alışveriş merkezleri, büyük mağazalar ve zincir mağazaların kuruluşlarına ve faaliyetlerine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi ve böylece bu konudaki yasal boşluğun giderilmesi amaçlanmıştır.

Hazırlanan "Alışveriş Merkezleri, Büyük Mağazalar ve Zincir Mağazalar Kanunu Tasarı Taslağı" 31.01.2008 tarihli yazımız ile Başbakanlığa gönderilmiştir.

Ayrıca; esnaf ve sanatkâr ile küçük işletmeler, sermaye ve refahın tabana yayılması, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve bu suretle sosyal dengelerin korunmasında, ekonomik ve sosyal hayatın önemli unsurlarından biridir. Esnaf ve sanatkârlar, özellikle işletme sayılarının çokluğu, ülke çapında istihdam seviyesi, bölgesel kalkınma ve gelişmeye katkıları yönüyle de üzerinde durulması gereken bir kesimdir.

Esnaf ve sanatkârlarımızın gerek finans gerekse diğer problemlerine makro düzeyde çözümler aranmaktadır.

Bu kesimin kullandığı kredilerin toplam kredi hacmi içindeki payının artırılması yönündeki çalışmalarımız neticesinde;

■Esnaf ve sanatkâr kesiminin desteklenmesine yönelik olarak yapılan çalışmalar sonucu; 2002 yılında %59 olan esnaf ve sanatkârlara verilecek kredilere uygulanacak faiz oranı, kademeli olarak düşürülmüş ve 01.01.2006 tarihinden itibaren de %13 olarak uygulanmaktadır. Ekonomideki gelişmelere paralel olarak bu oranın daha aşağıya çekilmesi mümkün olabilecektir.

■Esnaf ve sanatkârlara verilen kredi tutarlarının toplam kredi hacmindeki payı artırılmış, esnaf ve sanatkârlara verilen kredi tutarı 2002 yılında 153 milyon YTL iken, bu tutar 2007 Kasım ayı itibariyle 2.7 milyar YTL' ye balığ olmuştur.

■2002 yılında 5.000 YTL olan kredi limiti 1 Ekim 2007 tarihinden itibaren kademeli olarak 35.000 ve 50.000 YTL' ye yükseltilmiştir.

■2002 yılında 50.435 kişi kredi kullanabilirken, 2007 yılında kredi kullanabilen kooperatif ortak sayısı 752.000'e ulaşmış, bunlardan 267.619'unun kredi bakiyesi bulunmaktadır.

Esnaf ve sanatkârlara hizmetlerimiz artarak devam edecektir. 60. Hükümet Programı çerçevesinde hazırlanan "EYLEM PLANI"nda esnaf ve sanatkârlara ayrıca önem verilmiştir.

Eylem planı çerçevesinde;

—Esnaf ve sanatkârlara sağlanan Halkbank kredileri artırılabacaktır. Bu kapsamda kredi limitlerinin yükseltilmesi, vade uzatımı ve faiz indirimi gibi destekler cazip hale getirilecektir.

—Kümelenme yaklaşımı çerçevesinde esnaf ve sanatkârlar arasında ortaklık ve işbirliği faaliyetlerinin geliştirilmesi için Bakanlığımız tarafından esnaf ve sanatkârların ortak ihtiyaçlarına yönelik destekleme faaliyetleri yürütülecektir.

—Esnaf ve sanatkârların üzerindeki vergi ve istihdam yüklerinin kademeli olarak azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

—Esnaf ve sanatkârların uygun koşullarda üretim yapmalarının sağlanması amacıyla Bakanlığımız tarafından Küçük Sanayi Sitelerine destek sağlanmaya devam edilecektir.

Esnaf ve sanatkârların problemlerinin çözülmesi ve sosyoekonomik durumlarının iyileştirilmesi çalışmalarında önemli bir adım 2008 yılı içinde yapılması planlanan "Esnaf ve Sanatkârlar Şûrası"dır. Şûra'da; bakanlıkların, üniversitelerin, mesleki kuruluşların ve ilgili gerçek ve tüzel kişilerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanılarak, mevzuat, mesleki eğitim, finans, sosyal güvenlik, vergi vb. sorunların çözüm yollarının, alınması gerekli yasal ve idari önlemlerin tespiti, ülke düzeyinde izlenecek politikaların oluşturulması ve esnaf ve sanatkârlara yönelik yeni açılımlar geliştirilmesi öngörülmektedir.